

851 88 (4):33 C

MR 14-2-1964 pt 2

Fusie

150457

0-6-64

Asseclat

L.V.V.

Archev

Nota voor de Heer Minister.

Betreft: Ministerraadsnota inzake

Fusie van de Executieven en versterking van de positie van het Europees Parlement.

Ter behandeling in de Ministerraad van 14 februari 1964 doet de Minister van Buitenlandse Zaken bijgaande nota, inzake de Fusie van de Executieven der Europese Gemeenschappen en de versterking van de positie van het Europees Parlement, aan U toekomen.

Deze nota, die na interdepartementaal overleg tot stand kwam, geeft een juist beeld van de problematiek, die door de Permanente Vertegenwoordigers is behandeld. Daar de Fusie van de Executieven - in tegenstelling tot die van de Gemeenschappen zelf - geen verstrekkende gevolgen met zich meebrengt, zijn er in feite weinig controversiële punten. Een concreet geschilpunt, dat wel van betekenis is, wordt gevormd door het aantal leden van de toekomstige Commissie voor de drie Gemeenschappen.

De versterking van de positie van het Europees Parlement gaf vooral ten aanzien van de begrotingsprocedure meningsverschillen te zien tussen het Ministerie van Financiën en de overige departementen.

Hieronder wordt nader op deze en andere punten ingegaan:

1. Bladzijde 1, onderaan.

Terecht heeft Nederland zich terughoudend getoond tegenover een fusie van de Gemeenschappen nu, omdat hierbij het gevaar bestaat dat de zelfstandige bevoegdheden van de Commissies en in het bijzonder die van de Hoge Autoriteit afgezwakt zullen worden. De tegenwoordige houding van Frankrijk tegenover deze supranationale instituten is zeer negatief (De Gaulle in laatste persconferentie).

Intussen moet opgemerkt worden dat bij de fusie van de executieven de P.V.'s, in die gevallen waar gekozen moet worden, vrijwel steeds het systeem van de E.E.G. de voorkeur hebben gegeven boven het systeem van de E.G.K.S. Op zichzelf was dat in deze gevallen, waarbij de supranationaliteit (nog) niet op het spel stond ook niet erg en ook wel begrijpelijk daar in feite de "kleinere" gemeenschappen van Euratom en E.G.K.S. zich aanpassen aan de E.E.G. Gewaakt moet echter worden dat straks ook in deze optiek (E.G.K.S. minder belangrijk

dan E.E.G.) de fusie van de gemeenschappen benaderd wordt en de bevoegdheden van de Hoge Autoriteit "teruggedraaid" worden tot die van de tegenwoordige Europese Commissie. Het verdient mogelijk de voorkeur dat Nederland het standpunt inneemt dat de bevoegdheden van de toekomstige Commissie opgetrokken worden tot die van de Hoge Autoriteit.

2. Bladzijde 2.

Nederland heeft indertijd het initiatief genomen tot de fusie der executieven. Nog steeds staan wij er positief tegenover, maar andere landen tonen zich langzamerhand nog enthousiaster dan wij zelf. Hieruit volgt dat Nederland voor deze fusie niet zal behoeven te "betalen" met concessies in andere sectoren. In feite geldt dit ook voor de versterking van het Europese Parlement, hoewel de nota suggereert dat Nederland hierbij meer geëxponeerd is (laatste alinea). Het lijkt gewenst dat wij ook voor dit punt niet behoeven te "betalen". Daar ook Duitsland en Luxemburg zich zeer positief over deze kwestie hebben uitgesproken is dit realiseerbaar.

Niettemin is het mogelijk dat Frankrijk zal trachten door concessies op deze twee punten, de Politieke Unie à la De Gaulle, van de grond te krijgen. Een package-deal met deze elementen is voor Nederland niet aantrekkelijk, daar hiermede de fusie van de Gemeenschappen zelve, in niet-supranationale zin voorbereid zou worden.

3. Bladzijde 4.

Terzake van het aantal leden van de te vormen Commissie neemt Nederland een tamelijk geïsoleerde positie in. Het Nederlandse standpunt wordt vooral ingegeven door het idee dat het "Nederlandse element" in een Commissie van 14 leden (2 Nederlanders naast 12 buitenlanders) beter tot zijn recht komt dan in een Commissie van 9 leden. Dit laatste nu is sterk afhankelijk van de personen die Nederland gaat aanwijzen en de taken die deze twee Nederlanders in de Commissie toegewezen krijgen. Het is denkbaar dat de Nederlandse invloed in de Commissie groter is wanneer de heer Mansholt de portefeuille van Landbouw beheert in een Commissie van negen, dan wanneer de Nederlandse heren X en Y de portefeuilles van bij voorbeeld Overzeese Zaken en Atoomzaken beheren in een Commissie van veertien leden. In het algemeen zijn de argumenten, die voor negen

leden pleiten, sterker dan die, die voor veertien leden worden aangevoerd (Bijlage I, bladzijde 1 en 2).

4. Bladzijde 5 (punt 3).

De vraag rijst of het mogelijk is, zonder verdragswijziging de nodige waarborgen te verkrijgen, dat de opbrengst van de heffingen op kolen en staal, niet buiten deze sector aangewend zullen worden.

5. Bladzijde 6 (einde 1e alinea)

Voorgesteld wordt de versterking van de positie van het Europees Parlement niet te koppelen aan de fusie van de executieven. Dit lijkt verstandig daar alleen voor het eerstgenoemde verdragswijziging nodig zal zijn.

6. Bladzijde 8 (1e alinea)

Niet geheel duidelijk is hoe de risico's van een verdragswijziging tot een minimum kunnen worden teruggebracht. Is het de bedoeling het voorstel met dit doel af te zwakken?

7. Bladzijde 8 (2e alinea)

Interdepartementaal is lang van gedachten gewisseld over de aard van het in te dienen voorstel. Van de zijde van het Ministerie van Financiën werden een aantal bezwaren naar voren gebracht tegen de resolutie van het Europees Parlement van 18 oktober 1963.

1e. Het heeft slechts zin het Europese Parlement verdergaande bevoegdheden van controle enz. te geven naarmate de positie van de Commissie meer supranationaal wordt. Dit laatste geschiedt niet of nauwelijks bij het landbouwfonds, daar in feite de bedragen die hierbij betrokken zijn worden bepaald door het prijspeil in de Gemeenschap, de wereldmarktprijs, de productieomvang enz.

2e. Het Parlement zal gemakkelijk ertoe komen de uitgaven te verhogen, daar het geen enkele verantwoordelijkheid heeft voor de middelen.

Financiën hecht aan deze bezwaren dusdanig gewicht, dat het van mening is dat een eventueel Nederlands voorstel ter versterking van de positie van het Europees Parlement in begrotingsaangelegenheden slechts een uiterst beperkte strekking mag hebben. Eventueel is het bereid in te stemmen met een zeer

vergaand voorstel, in de verwachting dat dit voorstel in Brussel volstrekt onhaalbaar is.

Alhoewel Buitenlandse Zaken zelf zich ook niet al te enthousiast toonde, heeft het getracht een voorstel te formuleren dat bepaald wel meer bevoegdheden aan het Parlement geeft, zonder dat het meteen als onhaalbaar beschouwd hoeft te worden. Behalve Financiën stonden de andere departementen met deze opzet in.

Op twee punten wijkt dit voorstel af van de resolutie van het Europees Parlement.

1e. Het Parlement krijgt een sterkere positie ten aanzien van de gehele begroting, niet alleen ten aanzien van het landbouwfonds. Hier gaat het voorstel derhalve verder dan de resolutie;

2e. De Raad kan afwijken van het advies van het Parlement zonder dat hiervoor unanimititeit nodig is. Dit gaat derhalve minder ver dan de resolutie.

Qua opzet is het door B.Z. geformuleerde voorstel redelijk maar de uitwerking kan niet geheel geslaagd genoemd worden. Daar, volgens artikel 203 van het E.E.G.-Verdrag, de ontwerp-begroting door de Raad met gekwalificeerde meerderheid wordt vastgesteld en de Raad volgens het voorstel ook met gekwalificeerde meerderheid kan afwijken van de adviezen van Commissie en Parlement, betekent het voorstel in werkelijkheid nauwelijks een vooruitgang. Immers de Lid-Staten, die het mogelijk maakten dat de ontwerp-begroting werd aangenomen, kunnen eenvoudig door hun standpunt te handhaven de Raad ertoe krijgen, de adviezen van Parlement en Commissie naast zich neer te leggen, waarmee de oorspronkelijke ontwerp-begroting is goedgekeurd.

Wil het voorstel werkelijk voldoen, dan zal deze kwestie anders geregeld moeten worden.

Het is voorts nog onduidelijk hoe de procedure moet verlopen wanneer sommige hoofdstukken van de begroting door Parlement en Commissie gesameniseerd worden en andere niet. Kan in een dergelijk geval per hoofdstuk gestemd worden, of moet men de begroting als een geheel blijven zien? Ook dit punt verdient een nadere uitwerking.

8. Bladzijde 10 en 11.

De voorgestelde procedure beoogt niet alleen een versterking van de positie van het Parlement maar ook van de Commissie.

9. In het voorstel zoals het nu ter tafel ligt is van verdragswijziging uitgegaan, hetgeen impliceert, dat er op korte termijn geen resultaten te verwachten zijn. Het is echter bekend, dat in Nederlandse parlementaire kringen de gedachte leeft dat reeds binnenkort een versterking van de positie van het Parlement inzake de begrotingsprocedure noodzakelijk is. Eventueel zou dit, zonder verdragswijziging, bij voorbeeld bij wijze van gentleman's agreement tussen de Lid-Staten, gerealiseerd moeten worden. Deze laatste mogelijkheid, die vermoedelijk van weinig verstrekkende betekenis kan zijn, is in de nota van Buitenlandse Zaken niet genoemd. Dit punt zou nader onderzocht kunnen worden.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VOOR DE
VOEDSELVOORZIENING,

van deze:

Dr. Le Man

(Ir J.A.P. Franke)

Medeparaaf:
Mr Van Setten:

JBS/2

DIES

vSw/EB

13 februari 1964.